



SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUL DENEYİMİ DERSİNİN AMAÇ ve ETKİNLİKLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞ ve ÖNERİLERİ



Yrd. Doç. Dr. Mustafa BEKTAŞ¹ Yrd. Doç. Dr. Mehmet Barış HORZUM² Arş. Gör. Asena AYVAZ³

ÖZ

Öğretmen adaylarının okul deneyimi dersi amaç ve etkinlikleri hakkındaki görüş ve önerileri, okul deneyimi sürecinin verimli geçebilmesi için önemlidir. Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi dersinin amaç ve etkinliklerine yönelik görüş ve önerilerini ortaya koymaktır. Araştırmada durum çalışması desenlerinden iç içe geçmiş tek durum deseni kullanılmıştır. Araştırma, 2011–2012 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Eğitimi ABD'sinde öğrenim gören ve 3. sınıfa devam eden 91 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonunda Okul Deneyimi dersi için belirlenen amaç ve etkinliklerin arasında bazı öğretmen adayları tarafından çeşitli nedenler gösterilerek uygun bulunmayan nitelikler ve yapılmak istenmeyen etkinlikler olduğu bulunmuştur. Bu nedenler arasında en çok içerikten kaynaklı sebepler belirtilmiştir. Bunun yanında öğretmen adayları ders dışı etkinliklerin de Okul Deneyimi etkinlikleri arasında olmasını öneri olarak getirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni adayı, okul deneyimi, amaç, etkinlik, görüş, öneri

CLASSROOM STUDENT TEACHER'S VIEWS AND SUGGESTIONS ABOUT THE SCHOOL EXPERIENCE COURSE'S OBJECTIVES AND ACTIVITIES

ABSTRACT

It is important student teacher's views and suggestions about the school experience course's objectives and activities to have efficiently the school experience process. The purpose of this study is to explore the student teacher's views and suggestions about the school experience course objectives and activities. This research is a case study in which embedded single-case design was used. The research was carried out with 91 student teachers

¹Sakarya Üniversitesi, Sınıf Öğretmenliği Eğitimi ABD, mbektas@sakarya.edu.tr

²Sakarya Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi ABD, mhorzum@sakarya.edu.tr

³Sakarya Üniversitesi, Sınıf Öğretmenliği Eğitimi ABD, aayvaz@sakarya.edu.tr



attending 3th grade during the spring semester of 2011-2012 academic year at Sakarya University, Faculty of Teacher Education. Inductive content analysis was used to analyze the data collected with a semi-structured interview form. At the end of the study, it was found that to do some of the objectives and activities identified for School Experience course wasn't wanted by some student teachers. The most common reason for not wanting to do them was content-related causes. In addition, student teachers suggested that extra-curricular activities should have in the School Experience activities.

Key Words: Classroom teaching, student teacher, school experience, view, suggestion

1. GİRİŞ

1998 yılında eğitim fakültelerinde uygulanmaya başlanan lisans programlarında Okul Deneyimi dersi; Sınıf Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilimler Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği, Resim Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği, Almanca Öğretmenliği ve Fransızca Öğretmenliği lisans programlarında Okul Deneyimi I ve Okul Deneyimi II şeklinde yerini almıştır. Ancak 2006 yılından itibaren uygulanmaya başlanan bütün lisans programlarından Okul Deneyimi II dersi kaldırılmıştır. Ayrıca sayılan lisans programlarında tek dönemlik ders olan Öğretmenlik Uygulaması dersi bazı lisans programlarında iki döneme çıkarılarak Öğretmenlik Uygulaması I ve Öğretmenlik Uygulaması II şeklinde yerini almıştır.

2006 yılında yapılan bu değişikliğe göre, Sınıf Öğretmenliği lisans programında yer alan Okul Deneyimi dersleri için tanımlanan etkinlikler revize edilmediği için bir karmaşa ortaya çıkmıştır. Okul Deneyimi II dersinde uygulanmak üzere belirlenen etkinlikler bu ders programından kaldırıldığı için yapılamamaktadır. Bu durumu ele alan birçok çalışma yapılmış olmasına rağmen uygulamaya girmiş bir çözüm henüz bulunamamıştır.

Öğretmen yetiştiren kurumların farklı bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının lisans programlarındaki farklılık gibi bu programlarda yer alan uygulama derslerinin içeriği de farklı olmalıdır. Selçuk (2000) bu durumun getireceği olumsuz yanının farklı alanlarda yetiştirilen öğretmen adaylarına aynı uygulamaların yaptırılmaya çalışılması, kendi mesleki alanlarında yeterli uygulamaya ağırlık verilememesine yol açabileceği şeklinde yorumlamaktadır. Yılmaz'a (2006) göre okul deneyimi etkinlik ve içerikleri, tüm eğitim fakültelerindeki bölümlerde kullanılması öngörülen tek bir kılavuz yerine, okulların haftalık programındaki ders saati de göz önüne alınarak her bölüm ve anabilim dalının ihtiyaçları doğrultusunda kendine özgü bir şekilde yeniden düzenlenmelidir. Yoldaş, Aycan, Arı ve Türkoğuz (2002) araştırmalarında öğretmen adaylarının okul deneyimi dersi içeriğindeki etkinliklerin bazılarının gereksiz olduğu düşüncesinde olduklarını ve ders içeriğindeki etkinliklerin düzeltilerek alanlarına uygun şekilde getirilmesini vurguladıklarını belirtmişlerdir. Bu nedenle ilgili anabilim dallarının oluşturacağı kurullarca okul deneyimi uygulamaları incelenerek, okul deneyimi dersinin amaç ve etkinlikleri yetiştirilecek öğretmen adaylarının ihtiyaçlarına cevap verecek hale getirilmelidir. Bu doğrultuda öğretmen adaylarının okul deneyimi dersinden beklentilerinin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır.



Demircan (2007) çalışmasında öğretmen adaylarının okul deneyimi II ders etkinliklerinin yeniden ele alınıp daha anlaşılır hale getirilmesi gerektiğini düşündüklerini tespit etmiştir. Özmen (2008) araştırmasında öğretmen adaylarının okul deneyimi etkinliklerine ilişkin görüşlerini; kılavuz kitapları açık ve anlaşılır bulmadıklarını, bazı etkinlikler yerine daha yararlı olacak etkinliklerin konması gerektiğini, etkinlikleri yeterli bulmayıp, bazı etkinliklerle adaya ne kazandırılmak istendiğinin anlaşılmadığını, sürenin kısıtlı olmasından dolayı etkinliklerin amacına ulaşmadığını tespit etmiştir.

Okul Deneyimi dersinin daha verimli ve etkili olmasında sürece katkı sağlama açısından her bir anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının görüşlerinin bilinmesi önemli görülmektedir. Bu çalışmanın amacı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinin amaç ve etkinlikleri hakkındaki görüş ve önerilerini ortaya koymaktır. Araştırmanın bulgularını sınıf öğretmeni öğretmen adaylarına yönelik hazırlanması gereken Okul Deneyimi Dersi Kılavuzu için yol gösterici olması açısından önem taşımaktadır. Belirtilen amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Sınıf Öğretmenliği ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının YÖK tarafından belirlenen Okul Deneyimi dersinin amaçlarına yönelik görüşleri nelerdir?
2. Sınıf Öğretmenliği ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının YÖK tarafından belirlenen Okul Deneyimi dersinin amaçlarını uygun bulmama nedenleri nelerdir?
3. Sınıf Öğretmenliği ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinin amaçlarına yönelik önerileri nelerdir?
4. Sınıf Öğretmenliği ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının YÖK tarafından belirlenen Okul Deneyimi dersi etkinliklerine yönelik görüşleri nelerdir?
5. Sınıf Öğretmenliği ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının YÖK tarafından Okul Deneyimi dersi için belirlenen etkinliklerden yapmak istemedikleri etkinliklerin nedenleri nelerdir?
6. Sınıf Öğretmenliği ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının Okul Deneyim dersi için önerdikleri etkinlikler nelerdir?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve veri analizinden bahsedilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması güncel bir olgunun kendi yaşam çerçevesi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların net olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının bulunduğu durumlarda kullanılan, görgül bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu araştırma için durum çalışması desenlerinden iç içe geçmiş tek durum deseni seçilmiştir. İç içe geçmiş tek durum desenine uygun olarak planlanan araştırmada tek durum içinde birden fazla alt tabaka veya birim olabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu araştırmada ele alınan tek durum, sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi dersine yönelik görüşlerini alırken bu durum içinde yer



alan alt birimleri okul deneyimi dersinin amacına ve okul deneyimi dersinde yapılan etkinliklere yönelik öğretmen adaylarının görüşleri ve öğretmen adaylarının bu derse yönelik önerileri oluşturmaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırma, 2011–2012Eğitim-Öğretim yılı bahar döneminde Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Eğitimi (SNE) ABD'sinde öğrenim gören 3. sınıfa devam eden 91 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Araştırmaya 4. sınıfların dâhil edilmemesinin sebebi bu kişilerin Okul Deneyimi dersini almaları ve bu nedenle sorulara verecekleri cevaplara yaşadıkları olumlu veya olumsuz deneyimlerinin yansıma olasılığıdır.

Sınıf Öğretmenliği Eğitimi ABD'sinde öğrenim gören 3. sınıf öğretmen adayları henüz bu derse almadıkları için uygulamadan önce Sınıf Öğretmenliği Eğitimi ABD'sinde görevli bir uzman tarafından öğretmen adaylarına, 2 oturumdan oluşan Okul Deneyimi dersi bilgilendirme toplantısı yapılmıştır. Bu bilgilendirme toplantısının içeriği YÖK tarafından Okul Deneyimi dersi için belirlenen amaç ve etkinlikleri kapsamaktadır. Ayrıca bilgilendirme toplantısı sonunda öğretmen adaylarının soruları cevaplanmıştır.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Özellikleri

Cinsiyet	f	Öğretim türü	f	Öğretmenlik mesleğini seçme durumu	f
Kız	75	I.Öğretim	45	İsteyerek	75
Erkek	16	II.Öğretim	46	İstemeyerek	16

Çalışma grubunu oluşturan sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının 75'i kız, 16'sı erkek; 45'i I. öğretim, 46'sı II. öğretim; 75'i öğretmenlik mesleğini isteyerek, 16'sı istemeyerek seçmiştir.

Tablo 2. Çalışma Grubunun Özellikleri

Okul Deneyimi;

Dersinin verildiği dönemi uygun bulma	f	Dersinde öğretime aktif katılımı isteme	f	Dersinin süresini yeterli bulma	f
Evet	56	Evet	63	Evet	47
Hayır	35	Hayır	28	Hayır	44

Çalışma grubunu oluşturan sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinin verildiği dönemi 56'sı uygun bulurken 35'i uygun bulmamakta, 63'ü Okul Deneyimi dersinde öğretime aktif olarak katılmak isterken 28'i istememekte, 47'si Okul Deneyimi dersinin süresini yeterli bulurken 44'ü yeterli bulmamaktadır.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formu hazırlanırken YÖK tarafından belirlenen okul deneyimi dersinin amaç ve etkinlikleri dikkate alınmıştır. Hazırlanan form 2 öğretim üyesine incelenip gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra ön uygulama olarak 5 öğrenciye uygulanmıştır. Soruların anlaşılabilirliğini arttırmaya yönelik düzeltmeler yapıldıktan sonra forma son şekli verilmiştir. Nihai form 4'ü açık uçlu soru olmak üzere toplam 12 sorudan oluşmaktadır. Bu soruların 2'si demografik bilgileri içeren sorular, 1'i öğretmenlik mesleğini seçme durumunu belirten soru, 3'ü Okul



Deneyimi dersinin genel özelliklerini içeren sorular ve kalan 6 soru Okul Deneyimi Dersinin amaç ve etkinliklerine yönelik sorulardır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Çözümlemede ilk olarak veriler transkript edilmiştir. Daha sonra araştırmacı ve nitel araştırma konusunda deneyimli başka bir uzman verileri ayrı ayrı kodlamışlardır. Güvenirlik için araştırmacılar tarafından yapılan kodlamalar üzerinden Güvenirlik = Görüş Birliği/ Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı X 100 formülüne uygun olarak yapılan hesaplardan iki kodlayıcı arasındaki uyum yüzdesi %94 olarak bulunmuştur. Uyum yüzdesinin %70 veya daha üstü olması yeterli görüldüğünden veri analizi güvenirlilik bulunmuştur.

3. BULGULAR

Bu bölümde SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinin amaçlarına ve etkinliklerine yönelik görüş ve önerileri sunulmuştur. Sınıf Öğretmenliği ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının YÖK tarafından belirlenen Okul Deneyimi dersinin amaçlarına yönelik görüşleri Tablo 3’te verilmiştir. Tablo 3’te yer alan ilk üç amaç Okul Deneyimi I, son üç amaç ise Okul Deneyimi II dersi için YÖK tarafından belirlenen amaçlardır.

Tablo 3. SNE ABD’inde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının YÖK Tarafından Belirlenen Okul Deneyimi Dersinin Amaçlarına Yönelik Görüşleri

Amaçlar	Niteliği Kazanmak			
	İsterim		İstemem	
	f	%	f	%
a1 Okulda gerçekleştirilen öğretim ve okulun örgüt yapısını sistemli bir yaklaşımla tanımış olma	91	100	0	0
a2 Okul yönetiminin işleyişi, okulda düzenli olarak yapılan işler ve okulun olanakları ile ilgili bilgi sahibi olma	91	100	0	0
a3 Ders işleniş sürecindeki etkinlikleri gözlem yoluyla tanıyabilme yeteneği kazanmış olma	91	100	0	0
a4 Sınıfta yapılabilecek kısa süreli etkinlikleri planlayıp uygulayabilme	79	86.8	12	13.2
a5 Öğrenme ve gelişme açısından öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları tanıyabilme	91	100	0	0
a6 Okullarda etkin ve diğer öğretmenlerle uyumlu bir şekilde çalışabilmek için gerekli becerileri kazanma	87	95.6	4	4.4

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının YÖK tarafından belirlenen okul deneyimi dersinin amaçları arasında yer alan *Okulda gerçekleştirilen öğretim ve okulun örgüt yapısını sistemli bir yaklaşımla tanımış olma*, *Okul yönetiminin işleyişi, okulda düzenli olarak yapılan işler ve okulun olanakları ile ilgili bilgi sahibi olma*, *Ders işleniş sürecindeki etkinlikleri gözlem yoluyla tanıyabilme yeteneği kazanmış olma* ve *Öğrenme ve gelişme açısından öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları tanıyabilme* niteliklerini çalışma



grubunda yer alan bütün öğretmen adayları kazanmak istemektedir. Bunun yanında *Sınıfta yapılabilecek kısa süreli etkinlikleri planlayıp uygulayabilme* niteliğini 79 öğretmen adayı kazanmak isterken 12'si kazanmak istememektedir. Ayrıca *Okullarda etkin ve diğer öğretmenlerle uyumlu bir şekilde çalışabilmek için gerekli becerileri kazanma* niteliğini ise 87 öğretmen adayı kazanmak isterken 4'ü kazanmak istememektedir. Sınıf Öğretmenliği ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının YÖK tarafından belirlenen Okul Deneyimi dersinin amaçlarını uygun bulmama nedenleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. SNE ABD'sinde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının YÖK Tarafından Belirlenen Okul Deneyimi Dersinin Amaçlarını Uygun Bulmama Nedenleri

Tema	Kapsama yönelik değil	Süre Sıkıntısı	Kapsama yönelik değil ve süre sıkıntısı	Gereksiz
	f	f	f	f
a4	10	1	1	
a6	1			3

SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinin amaçlarından a4 amacını 10 öğretmen adayı Okul Deneyimi dersinin kapsamına girmediği için, 1 öğretmen adayı süre sıkıntısı yaşanabileceği için ve 1 öğretmen adayı da hem kapsamına girmediği hem de süre sıkıntısı yaşanabileceği için kazanmak istememektedir. SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının a4 hakkındaki görüşlerine **ÖA3'ün** "*Okul deneyimi bir dönemlik bir ders olduğu için kısa sürede bu seviyeye gelemeyeceğimden istemiyorum.*" görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinin amaçlarından a6 amacını 1 öğretmen adayı Okul Deneyimi dersinin kapsamına girmediği için ve 3 öğretmen adayı da gereksiz bulunduğu için kazanmak istememektedir. SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının a6 hakkındaki görüşlerine **ÖA27'nin** "*Bunun çok da gerekli olmadığı kanaatindeyim. Zaman kaybı olur.*" görüşü örnek olarak gösterilebilir. Sınıf Öğretmenliği ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinin amaçlarına yönelik önerileri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. SNE ABD'sinde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersinin Amaçlarına Yönelik Önerileri

Öneriler	f	%
Okul yönetimi konusunda kapsamlı bilgiye sahip olma	72	79.1
Öğrencilere psikolojik olarak destek verebilmek için gerekli becerileri ve nitelikleri kazanma	24	26.3
Öğretmen-aile(veli)iletişiminin sağlıklı olmasını sağlamaya yönelik beceriler kazanma	63	69.2
Milli eğitim sistemini tanımış olma	45	49.4



SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinin amaçları arasına 72 öğretmen adayı *Okul yönetimi konusunda kapsamlı bilgiye sahip olma*, 24 öğretmen adayı *Öğrencilere psikolojik olarak destek verebilmek için gerekli becerileri ve nitelikleri kazanma*, 63 öğretmen adayı *Öğretmen-aile (veli) iletişiminin sağlıklı olmasını sağlamaya yönelik beceriler kazanma* ve 45 öğretmen adayı ise *Milli eğitim sistemini tanımış olma* amaçlarının eklenmesi gerektiğini düşünmektedir. SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinin amaçlarına getirdikleri önerilere **ÖA14’ün** “*Okul yönetimi konusunda daha kapsamlı bir eğitime tabi tutulmanın gerekli olduğu kesin. Sonuçta kırsal kesime müdür olarak gitme olasılığımız yüksek ve bu konuda donanımlı olmak gerek.*” önerisi örnek olarak gösterilebilir. Sınıf Öğretmenliği ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının YÖK tarafından belirlenen Okul Deneyimi dersi etkinliklerine yönelik görüşleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. SNE ABD’inde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının YÖK Tarafından Belirlenen Okul Deneyimi Dersi Etkinliklerine Yönelik Görüşleri

Etkinlik	Etkinliği Yapmak			
	İsterim		İstemem	
	f	%	f	%
e1 Dönem planı hazırlama	65	71.4	26	28.6
e2 Öğretmenin okuldaki bir günü	78	85.7	13	14.3
e3 Öğrencinin okuldaki bir günü	91	100	0	0
e4 Bir öğrencinin incelenmesi	80	87.9	11	12.1
e5 Öğretim yöntemleri	91	100	0	0
e6 Derslerin gözlenmesi	91	100	0	0
e7 Dersin yöntemi ve sınıfın kontrolü	91	100	0	0
e8 Okulda araç-gereç ve yazılı kaynaklar	85	93.4	6	6.6
e9 Okul müdürü ve okul kuralları	80	87.9	11	12.1
e10 Okul ve toplum	81	89	10	11
e11 Mikro öğretim teknikleri	56	61.5	35	38.5
e12 Yönerge ve açıklamalar	82	90.1	9	9.9
e13 Soru sorma alıştırmaları	84	92.3	7	7.7
e14 Öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi	81	89	10	11
e15 Ders kitaplarından yararlanma	81	89	10	11
e16 Grup çalışmaları	81	89	10	11
e17 Çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılması	65	71.4	26	28.6
e18 Değerlendirme ve kayıt tutma	70	76.9	21	23.1
e19 Test hazırlama, puanlama, analiz	61	67	30	33
e20 Öğretimde benzetimlerden yararlanma	75	82.4	16	17.6
e21 Dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma	66	72.5	25	27.5
e22 Okul deneyimi çalışmalarının değerlendirilmesi	91	100	0	0

Öğrencinin okuldaki bir günü, Öğretim yöntemleri, Derslerin gözlenmesi, Dersin yöntemi ve sınıfın kontrolü ve Okul deneyimi çalışmalarının değerlendirilmesi etkinliklerini SNE ABD’inde öğrenim gören çalışma grubundaki bütün öğretmen adayları Okul Deneyimi dersi kapsamında gerçekleştirmek istemektedir. Öğretmen adaylarının %93.4’ü *Okulda araç-*



AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 33 Kasım – Aralık 2012

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>



gereç ve yazılı kaynaklar, %92.3'ü Soru sorma alıştırmaları, %90.1'i Yönerge ve açıklamalar, %89'u Öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi, Okul ve toplum, Ders kitaplarından yararlanma ve Grup çalışmaları, %87.9'u Bir öğrencinin incelenmesi, Okul müdürü ve okul kuralları, %85.7'si Öğretmenin okuldaki bir günü, %82.4'ü Öğretimde benzetimlerden yararlanma, %76.9'u Değerlendirme ve kayıt tutma, %72.5'i Dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma, %71.4'ü Dönem planı hazırlama, Çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılması ve %67'si Test hazırlama, puanlama, analiz, %61.5'i Mikro öğretim teknikleri etkinliğini yapmak istemektedir. Sınıf Öğretmenliği ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının YÖK tarafından Okul Deneyimi dersi için belirlenen etkinliklerden yapmak istemedikleri etkinliklerin nedenlerine yönelik görüşleri Tablo 7'de verilmiştir.



AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 33 Kasım – Aralık 2012

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

<http://www.akademikbakis.org>



Tablo 7.SNE ABD’inde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının YÖK Tarafından Okul Deneyimi Dersi için Belirlenen EtkinlikleriYapmak İstememelerininNedenleri

Etkinlik	İçerik						Zaman			Diğer	
	Kapsama yönelik değil	Netlik yok	Gereksiz	Zor	Çakışma	Amaca hizmet edememe	Yoğun program	Sınıfı tanıyamama	Sınırlamanın uygun olmayışı	Cinsiyet algısı	U.Ö.* yeterli bilgiye sahip değil
e1		12	7	4					3		
e2									13		
e4					11						
e8			4	1			1				
e9	4		3				1			3	
e10	4		2				1			3	
e11	25					3	2				5
e12	6						3				
e13	4						3				
e14	10										
e15	7		3								
e16	10										
e17	18						4	4			
e18	15						6				
e19	24							6			
e20	14						2				
e21	21			4							

* Uygulama öğretmeni



SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 12’si netlik olmadığı için, 7’si gereksiz, 4’ü zor bulduğu için e1 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e1 hakkındaki görüşlerine **ÖA15’in** “*Bizden yapmamız gereken birçok etkinlik isteniyor, söylenip sıralanıyor. Ama bir netlik yok.*” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 13’ü zaman konusunda sınırlamanın uygun olmadığını düşündüğü için e2 etkinliğini tek bir haftada yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e2 hakkındaki görüşlerine **ÖA84’ün** “*Bu ders kapsamında gözlemediğim öğretmenin yetersiz bir günü denk gelebilir. Bu gerçeği yansıtmaz. Tek günle sınırlandırılmamalı.*” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 11’i içeriğinin diğer etkinliklerle çakıştığını düşündüğü için e3 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e3 hakkındaki görüşlerine **ÖA42’nin** “*Etkinlik 3’ü yaptıktan sonra bu etkinliği yapmaya gerek yok.*” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 4’ü gereksiz, 1’i zor bulduğu için, 1’i ise zaman konusunda programın yoğun oluşunu düşündüğü için e8 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e8 hakkındaki görüşlerine **ÖA35’in** “*Ayrıntı önemli değil.*” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 4’ü Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığı için, 3’ü gereksiz bulduğu için, 1’i zaman konusunda programın yoğun oluşunu düşündüğü için, 3’ü ise toplumun cinsiyetlere olan algısının farklı olduğunu düşündüğü için e9 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e9 hakkındaki görüşlerine **ÖA9’un** “*Kadınların müdür yetkisinin az olduğu bir toplumdayız. Bunun birçok nedeni vardır. Bende okul müdürü olayı düşünemediğim için önemi yok.*” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 4’ü Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığı için, 2’si gereksiz bulduğu için, 1’i zaman konusunda programın yoğun oluşunu düşündüğü için, 3’ü ise toplumun cinsiyetlere olan algısının farklı olduğunu düşündüğü için e10 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e10 hakkındaki görüşlerine **ÖA22’nin** “*Bu süreç içerisinde gereksiz olduğunu düşünüyorum, ondan daha öncelikli etkinlikler olduğunu düşünüyorum.*” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 25’i Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığı için, 2’si zaman konusunda programın yoğun oluşunu düşündüğü için, 3’ü amaca hizmet edemeyeceğini düşündüğü için, 5’i ise uygulama öğretmenin yeterli bilgiye sahip olmadığını düşündüğü için e11 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e11 hakkındaki görüşlerine **ÖA24’ün** “*Öğretmenlik Uygulaması dersinde olmalı. Çünkü bu dönemde gözlem yaparak öğretmenlik mesleğine dair birçok nitelikler kazanmalıyız.*” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 6’sı Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığı için, 3’ü zaman konusunda programın yoğun oluşunu düşündüğü



için e12 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e12 hakkındaki görüşlerine **ÖA30'un** “*Yönerge ve açıklamalar için erken, son sene olması daha mantıklı önce sınıfa ısınmalıyız.*” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 4’ü Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığı için, 3’ü zaman konusunda programın yoğun oluşunu düşündüğü için e13 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e13 hakkındaki görüşlerine **ÖA64’ün** “*Etkinliğin biraz uygulama yapmaya yönelik olması nedeniyle 4. sınıfa bırakılması taraftarıyım.*” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 10’u Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığı için e14 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e14 hakkındaki görüşlerine **ÖA44’ün** “*Okul deneyimi dersinde gözlem ve görüşmelerin etkin olduğunu düşünüyorum. Bu etkinlik bu dönem için uygun değil. Seneye yapılması daha iyi olur.*” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 7’si Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığı için, 3’ü gereksiz olduğunu düşündüğü için e15 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e15 hakkındaki görüşlerine **ÖA18’in** “*Bu etkinlik öğretmenlik uygulaması dersi için geçerli olan etkinliktir.*” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 10’u Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığı için e16 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e16 hakkındaki görüşlerine **ÖA4’ün** “*4. Sınıfta olmalı.*” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 18’i Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığı için, 4’ü programın yoğun oluşunu düşündüğü için, 4’ü ise o zaman zarfında sınıfı tanıyamayacaklarını düşündükleri için e17 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e17 hakkındaki görüşlerine **ÖA22’nin** “*Çalışma yaprağı hazırlamak için çocukları ve sınıfı iyi tanımak gerekiyor. Öğrencileri bu kadar kısıtlı bir zamanda tanımamız imkansız olduğu için bu etkinliği yapamayız.*” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 15’i Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığı için, 6’sı zaman konusunda programın yoğun oluşunu düşündüğü için e18 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e18 hakkındaki görüşlerine **ÖA4’ün** “*Ders anlatmadığımız için değerlendirmesini de yapmamalıyız. Sadece gözlemlemeliyiz.*” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 24’ü Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığı için, 6’sı o zaman zarfında sınıfı tanıyamayacaklarını düşündükleri için e19 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e19 hakkındaki görüşlerine **ÖA33’ün** “*Test hazırlamak için çocuklarla ilgili daha çok bilgi ve*



tecrübeye sahip olmamız gerektiği için Okul Deneyimi dersinde yapmak istemiyorum.” görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 14’ü Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığı için, 2’si programın yoğun oluşunu düşündüğü için e20 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e20 hakkındaki görüşlerine **ÖA27’nin**“*Bu dersin kapsamında olduğunu düşünmüyorum. Daha çok uygulama kısmına girmekte ve orada bunları yapabiliriz. Okul deneyimi dersinde okulun, öğrencilerin, öğretmenin yaptıklarını gözlemleyerek gerekli bilgiye sahip olup uygulama kısmında bunları daha iyi gerçekleştirebiliriz.”* görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 21’i Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığı için, 4’ü zor bulduğu için e21 etkinliğini yapmak istememektedir. Öğretmen adaylarının e21 hakkındaki görüşlerine **ÖA3’ün**“*Ders planı hazırlama yorucu bir iş olduğundan istemiyorum.”* görüşü örnek olarak gösterilebilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının YÖK tarafından okul deneyimi dersi için belirlenen etkinliklerden bazılarını içerik, zaman ve diğer temaların altında toplanan nedenleri gerekçe göstererek yapmak istemediklerini belirtmişlerdir. İçerik %78.3, zaman %22.7 ve diğer sebepler %4 oranında etkinlik yapmayı istememe nedeni olarak öğretmen adayları tarafından belirtilmiştir. Sınıf Öğretmenliği ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersi için önerdikleri etkinlikler Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.SNE ABD’inde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersi için Önerdikleri Etkinlikler

Öneriler	f
Veli toplantısını gözlemlene	30
Farklı özelliklere sahip uygulama okullarında gözlem yapma	52
Okul dışı etkinlikleri gözlemlene	28
Veli ziyareti	41
Milli bayram programlarının düzenlenmesinin gözlemlene	12
Her sınıf seviyesini ve farklı uygulama öğretmenlerini gözlemlene	72

Okul Deneyimi dersi için önerdikleri etkinlikler arasında SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının 30’u veli toplantısını gözlemlenmeyi, 52’si farklı özelliklere sahip uygulama okullarında gözlem yapmayı, 28’i okul dışı etkinlikleri gözlemlenmeyi, 41’i veli ziyareti yapmayı, 12’si milli bayram programlarının düzenlenmesini gözlemlenmeyi ve 72’si her sınıf seviyesini ve farklı uygulama öğretmenlerini gözlemlenmeyi önermektedirler. SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinde yapmayı önerdikleri etkinliklere **ÖA91’in**“*Tek bir okula değil de birkaç okula gitme şansımız olsaydı birden fazla uygulama görme şansımız olurdu bizde öğretmenlik hakkında daha fazla bilgi edinebilirdik.”*, **ÖA11’in**“*Sınıf dedik okul dedik ama okul dışı demedik. Öğrencileri bir de okul dışı etkinlikte gözlemlenmek isterim.”*, **ÖA23’ün**“*Veli toplantısı gözleme”* etkinliği de



uygun olur bu dönem bence. Öğretmenin velilere yaklaşımının ve toplantılarda bahsedilen konuların, yaşanan sıkıntıların gözlemlenmesi açısından iyi olacağı düşüncesindeyim.”, ÖA47’nin“Başka sınıflarda gözlem yapmak, başka yörelerde ve başka ülkelerde. Bunun nedeni yöresel ya da kültürler arası değişimin olup olmadığını kontrol etme.” ve ÖA53’ün“Herhangi bir öğrencinin ev yaşantısını izleyebilmek için 1 gün ev ziyareti yapılmalı.” önerisi örnek olarak gösterilebilir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

YÖK tarafından Okul Deneyimi I dersi için belirlenen üç amacın hepsi SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının tamamı tarafından kazanılmak istenen nitelik olurken, Okul Deneyimi II dersi için belirlenen üç amaçtan sadece biri (öğrenme ve gelişme açısından öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları tanıyabilme) tüm öğretmen adayları tarafından kazanılmak istenen nitelik olmuştur. Diğer iki amaç (sınıfta yapılabilecek kısa süreli etkinlikleri planlayıp uygulayabilme; okullarda etkin ve diğer öğretmenlerle uyumlu bir şekilde çalışabilmek için gerekli becerileri kazanma) bazı sınıf öğretmeni adaylarına göre Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığından, süre sıkıntısından ya da gereksiz olarak nitelendiğinden dolayı Okul Deneyimi dersine uygun bulunmamıştır. Lisans programında meydana gelen değişikliklere uygun olarak tek döneme indirilen Okul Deneyimi dersinin amaçları öğretmen adaylarının önerileri ve öğrenim gördüğü ABD dikkate alınarak yeniden belirlenmelidir.

Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinin amaçları arasında yer almasını istedikleri amaçlar; okul yönetimi konusunda kapsamlı bilgiye sahip olma, öğrencilere psikolojik olarak destek verebilmek için gerekli becerileri ve nitelikleri kazanma, öğretmen-aile (veli) iletişiminin sağlıklı olmasını sağlamaya yönelik beceriler kazanma, milli eğitim sistemini tanımış olma şeklinde sıralanmaktadır. Bu önerilerden de anlaşılacağı üzere ilk atamaları genelde köy okuluna olan ve müdür yetkili olarak çalışmaya başlayan sınıf öğretmeni adayları, okul yönetimi, milli eğitim sistemi gibi idari işler konusunda yeterli düzeyde bilgi ve beceriler kazanmak istemektedirler. Bu nedenle Sınıf öğretmeni adaylarına yönelik hazırlanması gereken uygulama kılavuzunda bu tür amaç ve etkinliklere de yer verilmelidir. Ayrıca öğretmen adaylarının katılabileceği veli toplantıları düzenlenebilir ve öğretmen adaylarının bu toplantıyı gözlemlemesi sağlanabilir.

YÖK tarafından belirlenen etkinliklerden bazılarını bazı sınıf öğretmeni adaylarının farklı nedenlerle yapmak istemedikleri bulunmuştur. Bu nedenlerin en başında gözlem ve görüşmelere dayalı olan okul deneyimi dersi için belirlenen uygulamaya dönük etkinlikler gelmektedir. Öğretmen adayları bu etkinliklerin Öğretmenlik Uygulaması dersinde yapılmasını önermektedir. Yapıcı ve Yapıcı (2004) bazı etkinliklerin (bir öğrencinin incelenmesi, yan branşınızda öğretim yöntemleri, yan branşınızda derslerin gözlenmesi, okul ve toplum, mikro öğretim teknikleri) Okul Deneyimi dersinin içeriğinden çıkarılabileceğini ifade etmektedir. Yapıcı ve Yapıcı’nın (2004) elde ettiği bu sonuç çalışmanın sonucu ile



paralellik göstermektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda Okul Deneyimi dersleri için etkinlik geliştirilirken hem sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının görüşleri dikkate alınmalı hem de sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının kendilerini eksik gördükleri etkinlikleri tercih edebilecekleri seçmeli etkinlikler programa eklenmelidir. Gözlem ve görüşmelere dayalı olan Okul Deneyimi dersi için tanımlanan test hazırlama, puanlama, analiz; çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılması; değerlendirme ve kayıt tutma gibi etkinlikler Okul Deneyimi etkinliklerinden çıkarılarak Öğretmenlik Uygulaması dersi için tanımlanmış etkinlikler olabilir. Bu sayede hem Okul Deneyimi dersinin içeriğindeki yoğunluk azaltılabilir hem de Öğretmenlik Uygulaması dersi içinde etkinlik tanımı yapılmış olur. Ayrıca öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinde gerçekleştirmesi gereken etkinlikler hakkında uygulama öğretim elemanlarının ve uygulama öğretmenlerinin görüş ve önerileri de alınabilir.

SNE ABD’inde öğrenim gören öğretmen adaylarının %26’sı netlik olmadığı, gereksiz veya zor olduğu için dönem planı hazırlamak istememektedir. Yapıcı ve Yapıcı (2004) yaptıkları araştırmada, öğretmen adaylarının fakülte-okul koordinasyonundaki aksaklıklardan dolayı dönem planı yapmada zorluk yaşadıklarını bulmuşlardır. Yılmaz’a (2006) göre bu ilk etkinliği, “Fakülte-Okul İş birliği” kılavuzundan okuyan öğretmen adaylarından hiçbiri çalışma planının nasıl hazırlanması gerektiğini anlamamaktadırlar. Çünkü bu etkinlik hakkında verilen bilgide, çalışma planı kapsamının, gerçekleştirilmesi istenen etkinlikler olduğu konusunda herhangi bir açıklamaya yer verilmemiş, ne şekilde yapılacağı açık bir dille ifade edilmemiştir. Her iki çalışmanın sonuçları çalışmanın bu sonucu ile benzerlik göstermektedir. Buna göre SNE ABD’de öğrenim gören öğretmen adaylarına yönelik Okul Deneyimi dersi Kılavuz kitabının hazırlanması ile etkinlikler netleştirilmelidir. Kılavuz kitaplar uygulama öğretim üyesi, uygulama öğretmeni ve öğretmen adayının görüşleri alınarak hazırlanmalıdır.

Öğretmen adaylarının %78’i öğretmenin okuldaki bir günü etkinliğini yapmak istemiştir. Yapıcı ve Yapıcı’nın (2004) yaptıkları araştırmada ise öğretmen adaylarının %82’si öğretmenin okuldaki bir günü etkinliğini yararlı olduğunu düşünmektedir. Gürbüzürk’ün (2000) yaptığı araştırmada ise öğretmen adaylarının %75.2’sinin öğretmenin okuldaki bir günü etkinliğini gerçekleştirdiğini bulmuştur. Bunun yanında bu araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %13’ü öğretmenin okuldaki bir günü etkinliğini zamanda sınırlamanın uygun olmayışını düşündükleri için yapmak istememektedir. Yılmaz (2006) öğretmen adaylarının okul deneyimi etkinliklerini gerçekleştirebilmek için uygulama okullarına devam etme zorunluluğu haftada dört saat olan derslere devam etse bile öğretmenin okuldaki bir gününü öğrenmeye yönelik amacını tam olarak değil kısmi olarak karşılamaya yeterli olacağını vurgulamaktadır. İlgili çalışmaların ve bu çalışmanın sonuçları öğretmen adaylarının bu etkinliği büyük çoğunlukla istediğini göstermektedir. Bu etkinliği uygulamak istemeyen öğretmen adaylarının gerekçeleri dikkate alınacak olursa bu etkinliğin daha etkili olabilmesi için etkinlik tek bir gün ile sınırlandırılmayıp, içeriği daha net hale getirilerek uygulama sürecine yayılabilir.



Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tamamı öğrencinin okuldaki bir günü etkinliğini yapmak istediklerini belirtmiştir. Yılmaz'a (2006) göre bu etkinlik özellikle sınıf öğretmeni adaylarının amaçları kapsamına girmektedir. İlgili çalışma ve bu çalışmanın sonucuna göre bu etkinliğin tüm öğretmen adayları tarafından yüksek bir motivasyon ile yapılacağı düşünülüp etkinliğe ayrılan süre arttırılabilir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %87.9'u bir öğrencinin incelenmesi etkinliğini yapmak istediklerini belirtmiştir. Yılmaz'a (2006) göre etkinliğin amacına bakıldığında birden fazla değişik derse girmek zorunda olan sınıf öğretmeni adaylarına uygun olup, uygulanabilirlik düzeyi açısından da ilköğretim birinci kademedeki sorun yaratmayan bir etkinlik olduğu görülmektedir. Bunun yanında bu araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %12.1'i içerik çakışması nedeniyle bir öğrencinin incelenmesi etkinliğini yapmak istemediklerini belirtmiştir. Yılmaz (2006) yaptığı araştırmada Etkinlik-3 ile 4'te çoğunlukla birbirine benzer ifade ve kategorilerin kullanılmış olması nedeniyle karıştırıldığı, ya da aradaki farkın ayırımına varılamadığı sonucuna varmıştır. Buna göre Etkinlik-3 ve 4'ün ayırımı daha iyi yapılabilir ya da bu etkinlik içerikleri birleştirilebilir. Hazırlanacak Okul Deneyimi dersi kılavuzunda sayıları azda olsa bu etkinliği uygulamamak isteyen öğretmen adaylarının gerekçeleri dikkate alınmalı ve etkinlikler mümkün olduğunca ayrıntılı bir şekilde tanımlanmalıdır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tamamı öğretim yöntemleri etkinliğini ve derslerin gözlenmesi etkinliğini yapmak istediklerini belirtmiştir. Buna göre hazırlanacak yeni Okul Deneyimi dersi kılavuzunda bu etkinlikler daha detaylandırılıp geliştirilebilir ve süreleri uzatılabilir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tamamı dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü etkinliğini yapmak istediklerini belirtmiştir. Yılmaz'a (2006) göre gözlem yaparken öğretmen adaylarının doldurması gereken formdaki yönergeler açık ve anlaşılır olduğu ve bu gözlemlerin yapılabilmesi için ileri düzeyde bir bilimsel bilgiye ihtiyaç olmadığı için etkinliğin gerçekleştirilmesinde, öğretmenin sınıf yönetimi yeterlilik düzeyiyle ilgili olmadıkça, herhangi bir sorunla karşılaşılmamaktadır. Ceylan ve Akkuş (2007) sınıf öğretmeni adayları ile yaptıkları araştırmada dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü etkinliğinin öğretmen adaylarında davranış değişikliği meydana getirdiğini bulmuşlardır. Yiğit ve Alev (2007) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının sınıflarda formal olarak ilk kez öğrencilerle etkinlikler yürütürken dersin yönetiminde öğrenci düzeyini bilememenin zorluğunu yaşadıklarını bulmuşlardır. Güzel ve Oral'ın (2008) yaptıkları araştırmaya göre öğretmen adaylarının en çok zorlandıkları etkinliklerin başında dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü gelmektedir. İlgili araştırmaların ve bu araştırmanın sonuçları bu etkinliğin önemli olduğunu ancak iyi planlanmazsa öğretmen adaylarını zorlayacağını göstermektedir. Bu etkinlik hazırlanacak yeni Okul Deneyimi dersi kılavuzunda yer almalı ve öğretmen adaylarının etkili bir şekilde uygulayabilmeleri için daha detaylı tanımlanmalıdır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %93.4'ü okulda araç-gereç ve yazılı kaynaklar etkinliğini yapmak istediklerini belirtmiştir. Yılmaz'a (2006) göre bu etkinliğin



gerçekleştirilmesinde, öğrencilere bu konuda yardımcı olması gereken okul idaresi ve öğretmen kaynaklı olmadıkça, genellikle herhangi bir sorunla karşılaşmamaktadır. Bunun yanında araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %6.6'sızor, gereksiz veya programın yoğun olduğunu düşündükleri için okulda araç-gereç ve yazılı kaynaklar etkinliğini yapmak istemediklerini belirtmiştir.İlgili çalışma ve bu çalışmanın sonucuna göre bu etkinlik programda yer almalı ancak uygulama öğretmenin ve uygulama okulu yönetiminin bu konudaki görev ve sorumlulukları kılavuzda netleştirilmelidir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %87.9'u okul müdürü ve okul kuralları etkinliğini yapmak istediklerini, %12.1'i ise Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığını, gereksiz olduğunu, programın yoğun olduğunu veya toplumun cinsiyetlere olan algısının farklı olduğunu düşündükleri için bu etkinliği yapmak istemediklerini belirtmiştir. Yapıcı ve Yapıcı (2004) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının yarısından fazlasının okul müdürü ve okul kuralları etkinliğinin yararlı olmadığını düşündüklerini bulmuştur. İlgili çalışma ve bu çalışmanın sonuçları kısmen de olsa farklılaşmaktadır. Bu nedenle bu etkinliği geliştirmek için öğretmen adaylarının görüşlerinin dışında uygulama öğretmenin, uygulama okulu yönetiminin ve uygulama öğretim elemanlarının görüşlerine de müracaat edilmelidir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %89'u okul ve toplum etkinliğini yapmak istediklerini, %11'i ise Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığını, gereksiz olduğunu, programın yoğun olduğunu veya toplumun cinsiyetlere olan algısının farklı olduğunu düşündükleri için bu etkinliği yapmak istemediklerini belirtmiştir. Yapıcı ve Yapıcı (2004) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının yarısından fazlasının okul ve toplum etkinliğini yararlı bulmayarak bu etkinliğin çok yüklü bir içeriğinin olduğunu ve “okul-veli ilişkisi” etkinliğine dönüşmesi gerektiğini düşündüklerini bulmuşlardır.İlgili çalışma ve bu çalışmanın sonuçları kısmen farklılaşmaktadır. Bu etkinliğin hazırlanacak yeni Okul Deneyimi dersi kılavuzunda yer alıp almayacağına ya da yer alacaksa yeni şekline uygulama öğretmenin, uygulama okulu yönetiminin ve uygulama öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda karar verilmelidir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %61.5'i mikro öğretim teknikleri etkinliğini yapmak istediklerini, %38.5'i ise Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığını, amaca hizmet edemeyeceğini, programın yoğun olduğunu veya uygulama öğretmenin bu etkinlik hakkında yeterli bilgisinin olmadığını düşündükleri için bu etkinliği yapmak istemediklerini belirtmiştir.Yoldaş, Aycan, Arı ve Türkoğuz (2002), yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin ilgisizliği ve etkinlikler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarından dolayı uygulanmaları tam anlamıyla yapamadıklarını düşündüklerini ortaya koymuştur. Ayrıca Yapıcı ve Yapıcı (2004) ülkemizdeki mevcut şartlar göz önüne alındığında mikro öğretimin uygulanması zor bir yöntem olduğu için Okul Deneyimi dersi etkinlikleri arasından çıkarılmasını önermiştir.Bu çalışma sonucuna göre öğretmen adaylarının yarıdan fazlası bu etkinliği istese de ilgili diğer çalışmalara katılan öğretmen adaylarının çoğunluğu ve bu çalışmaya katılan öğretmen adaylarının yaklaşık



%39'u bu etkinliği istememişlerdir. Bu etkinlik hazırlanacak yeni Okul Deneyimi dersi kılavuzunda yer alacaksa uygulama öğretmeninin, uygulama okulu yönetiminin ve uygulama öğretim elemanlarının görüşleri alınmalı ve aynı zamanda görev ve sorumlulukları ayrıntılı bir şekilde tanımlanmalıdır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %90.1'i yönerge ve açıklamalar etkinliğini yapmak istediklerini, %9.9'u Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığını veya programın yoğun olduğunu düşündükleri için yapmak istemediklerini belirtmiştir. Ceylan ve Akkuş (2007), sınıf öğretmeni adayları ile yaptıkları araştırmada yönerge ve açıklamalar etkinliğinin öğretmen adaylarında davranış değişikliği meydana getirdiğini bulmuşlardır. Güzel ve Oral'ın (2008) yaptıkları araştırmaya göre öğretmen adaylarının %38.4'ü yönerge ve açıklamalar etkinliğini yaparken zorlandıklarını bulmuşlardır. İlgili araştırmaların ve bu araştırmanın sonuçları paralellik göstermektedir. Bu etkinliğe daha iyi tanımlanmak koşuluyla hazırlanacak yeni Okul Deneyimi dersi kılavuzunda yer verilebilir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %92.3'ü soru sorma alıştırmaları etkinliğini yapmak istediklerini, %7.7'si Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığını veya programın yoğun olduğunu düşündükleri için yapmak istemediklerini belirtmiştir. Ceylan ve Akkuş (2007), sınıf öğretmeni adayları ile yaptıkları araştırmada soru sorma alıştırmaları etkinliğinin öğretmen adaylarında davranış değişikliği meydana getirdiğini bulmuşlardır. Güzel ve Oral'ın (2008) yaptıkları araştırmaya göre öğretmen adaylarının en az zorlandıkları etkinliğin soru sorma alıştırmaları etkinliği olduğunu bulmuşlardır. İlgili araştırmaların ve bu araştırmanın sonuçları paralellik göstermektedir. Bu etkinlik güncellenerek programda tutulmalıdır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %89'u öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi etkinliğini yapmak istediklerini, %11'i Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığını düşündükleri için yapmak istemediklerini belirtmiştir. Güzel ve Oral'ın (2008) yaptıkları araştırmaya göre öğretmen adaylarının %18.5'i öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi etkinliğini yaparken zorlandıklarını belirtmişlerdir. İlgili çalışma ve bu çalışmanın sonuçları benzerlik göstermektedir. Bu etkinlik öğretmen yetiştirme programında gerekli önbilgiler öğretmen adayına kazandırıldıktan sonra uygulama öğretmeni denetiminde uygulanmalıdır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %89'u ders kitaplarından yararlanma etkinliğini yapmak istediklerini, %11'i Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığını veya gereksiz olduğunu düşündükleri için yapmak istemediklerini belirtmiştir. Güzel ve Oral'ın (2008) yaptıkları araştırmaya göre öğretmen adaylarının %20.5'i ders kitaplarından yararlanma etkinliğini yaparken zorlandıklarını belirtmişlerdir. İlgili çalışma ve bu çalışmanın sonuçları büyük oranda benzerlik göstermektedir. Bu etkinlik kapsamında öğretmen adayından beklenenler daha iyi tanımlanması koşuluyla bu etkinlik hazırlanacak yeni Okul Deneyimi dersi kılavuzunda yer alabilir.



Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %89'u grup çalışmaları etkinliğini yapmak istediklerini, %11'i Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığını düşündükleri için yapmak istemediklerini belirtmiştir. Güzel ve Oral'ın (2008) yaptıkları araştırmaya göre öğretmen adaylarının %36,9'u grup çalışmaları etkinliğini yaparken zorlandıklarını belirtmişlerdir. İlgili çalışma ve bu çalışmanın sonuçları kısmen benzerlik göstermektedir. Bu tür etkinlikler öğretmen adayının görevi yardımcı personel olarak tanımlanması koşuluyla programda yer alsa daha uygun olur.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %71.4'ü çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılması etkinliğini yapmak istediklerini, %28.6'sı Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığını, zaman konusunda programın yoğun olduğunu veya bu süre zarfında sınıfı tanıyamadıklarını düşündükleri için yapmak istemediklerini belirtmiştir. Yiğit ve Alev (2007) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının çalışma yapraklarının kullanılması etkinliğinde planlamada öğrenci giriş özelliklerinin kestirilememesi, sınıfın kontrolünü olumsuz yönde etkilemesi gibi nedenlerle öğretmen adayının sorunlar yaşadığını bulmuşlardır. Fakat bu tür etkinlikler öğretmen adaylarına ürettikleri ürünleri alanda deneme fırsatı sunacağı için teşvik edilmelidir. Yaşanan sorunlara çözüm olarak öğretmen adayının öğrenci giriş özelliklerini öğrenebilmesi için öğrencilerle daha fazla vakit geçirmesi sağlanabilir. Ayrıca öğretmen adayı öğrenci hakkındaki gerekli bilgileri sınıf öğretmeni ve velilerden edinmesi için kendisine imkân verilmelidir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %76.9'ü değerlendirme ve kayıt tutma etkinliğini yapmak istediklerini, %23.1'i Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığını veya programın yoğun olduğunu düşündükleri için yapmak istemediklerini belirtmiştir. Ceylan ve Akkuş (2007), sınıf öğretmeni adayları ile yaptıkları araştırmada değerlendirme ve kayıt tutma etkinliğinin öğretmen adaylarında davranış değişikliği meydana getirdiğini bulmuşlardır. İlgili çalışma ve bu çalışmanın sonuçları benzerlik göstermektedir. Bu tür etkinlikler öğretmen adayına resmi sorumluluk yüklemeksizin öğretmen adayının yardımcı personel olarak görev alacağı tarzda tasarlanmalıdır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %67'si test hazırlama, puanlama, analiz etkinliğini yapmak istediklerini, %33'ü Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığını veya programın yoğun olduğunu düşündükleri için yapmak istemediklerini belirtmiştir. Bu etkinlik öncesinde öğretmen adayının uygulama öğretmeni ile birlikte yardımcı personel olarak görev yapması yararlı olacaktır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %82.4'ü öğretimde benzetimlerden yararlanma etkinliğini yapmak istediklerini, %17.6'sı Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığını veya uygulama okuluna gidilen zaman zarfında sınıfı tanıyamadıklarını düşündükleri için yapmak istemediklerini belirtmiştir. Bu etkinlik için öğretmen adayının öğrenci düzeyini çok iyi bilmesi gerekir bu nedenle bu etkinlik öncesinde öğrenci tanıma etkinliklerinin öğretmen adayı tarafından tekrar gözden geçirilmesi etkililiği artırabilir.



Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %72.5'i dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma etkinliğini yapmak istediklerini, %27.5'i Okul Deneyimi dersinin kapsamına yönelik olmadığını veya zor olduğunu düşündükleri için yapmak istemediklerini belirtmiştir. Ceylan ve Akkuş (2007) sınıf öğretmeni adayları ile yaptıkları araştırmada dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma etkinliğinin öğretmen adaylarında davranış değişikliği meydana getirdiğini bulmuşlardır. İlgili çalışma ve bu çalışmanın sonuçları benzerlik göstermektedir. Bu tür etkinlikler öğretmeni adayının deneyimi henüz çok az olması nedeniyle uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni rehberliklerini daha da yoğunlaştırmalıdır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tamamı okul deneyimi çalışmalarının değerlendirilmesi etkinliğini yapmak istediklerini belirtmiştir. Yapıcı ve Yapıcı (2004) yaptıkları araştırmada, öğretmeni adaylarının tamamına yakını okul deneyimi çalışmalarının değerlendirilmesi etkinliğini yararlı bulduklarını ifade etmişlerdir. İlgili çalışma ve bu çalışmanın sonuçları benzerlik göstermektedir. Bu etkinlik her bir öğretmeni adayının bireysel olarak kendini ifade etme fırsatı bulabileceği şekilde tasarlanmalı ve bu süreci objektif hale getirecek form ve ölçekler geliştirilmelidir.

SNE ABD'sinde öğrenim gören öğretmeni adaylarının YÖK tarafından okul deneyimi dersi için belirlenen etkinliklerden bazılarını %78.3'le içerik sıkıntısı, %22.7'le zaman sıkıntısı ve %4'le diğer sebeplerden dolayı yapmak istemediklerini belirtmişlerdir. Buna göre öğretmeni adaylarının temel sorunlarından birinin içerik sıkıntısından kaynaklandığı düşünülebilir. Bunun için içerik ivedi olarak değiştirilmelidir.

Sınıf öğretmeni adaylarının Okul Deneyimi dersi için önerdikleri etkinlikler; veli toplantısını gözlemleme, farklı özelliklere sahip uygulama okullarında gözlem yapma, okul dışı etkinlikleri gözlemleme, veli ziyareti yapma, milli bayram programlarının düzenlenmesini gözlemleme, her sınıf seviyesini ve farklı uygulama öğretmenlerini gözlemleme şeklinde sıralanabilir. Sınıf öğretmeni adaylarının bu önerileri dikkate alınarak etkinlikler yeniden düzenlenebilir.

Gelecek nesli yetiştirecek olan öğretmenlerin henüz öğretmeni adayı iken mesleki eğitimleri ve gelişimleri için eğitimdeki en son yenilikler kullanılmalıdır. Eğitimde meydana gelen yeniliklerin öğretime adapte edilmesi gereken kurumların başında öncelikli olarak öğretmeni yetiştirme kurumları gelmelidir. Aksi halde yeniliklere uyum sağlayamayan veya bilmeyen öğretmenlerle yeniliklere uyumu daha kolay sağlayan gelecek nesli yetiştirmede sıkıntılar yaşanabilir. Bu nedenle en kısa zamanda Okul Deneyimi dersi için belirlenen amaç ve etkinlikler yeni yüzyılın neslini yetiştirecek öğretmenlere hitap edecek amaç ve etkinlikler olabilmeleri için yeniden ele alınmalıdır.



5. KAYNAKLAR

- CEYLAN, T. ve AKKUŞ, Z. (2007). Okul deneyimi II uygulamalarının öğretmen adayları üzerinde yarattığı davranış değişiklikleri, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(1), 213-226.
- DEMİRCAN, C. (2007). Okul deneyimi II dersine yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi (Mersin Üniversitesi Örneği). Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(2), 119-132.
- GÜRBÜZTÜRK, O. (2000). Eğitim fakülteleri programlarında yer alan okul deneyimi I çalışmalarının değerlendirilmesi. II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu. Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 168-173.
- GÜZEL, H. ve ORAL, İ. (2008). S.Ü. Eğitim fakültesi OFMAE bölümü öğrencilerinin okul deneyimi etkinlikleri üzerine bir araştırma, Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, 25, 249 -261.
- ÖZMEN, H. (2008). Okul deneyimi - I ve okul deneyimi - II derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 25, 25-37.
- SELÇUK, Z. (2000). Okul deneyimi ve uygulama. Ankara: Nobel Yayın-Dağıtım.
- YAPICI, Ş. ve YAPICI, M. (2004). Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I dersine ilişkin görüşleri, İlköğretim-Online, 3(2), 54-59.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.
- YILMAZ, M. (2006). Resim-İş eğitimi öğretmen adaylarının okul deneyimi I uygulamalarında karşılaştıkları sorunlar. GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26 (1), 165-185.
- YİĞİT, N. ve ALEV, N. (2007). Okul deneyimi dersinde özel danışmanlık hizmetlerinin mesleki gelişime katkısının incelenmesi. Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi, 1(1), 85-101.
- YOLDAŞ, C.,AYCAN, Ş., ARI, E., ve TÜRKOĞUZ, S. (2002). Okul deneyimi uygulamalarının teknik eğitim fakültesi ve eğitim fakültesindeki öğretmen adaylarına etkilerinin karşılaştırılması,

http://www.fedu.metu.edu.tr/ufbmek-5/b_kitabi/PDF/OgretmenYetistirme/Poster/t268d.pdf

adresinden 02.07.2012 tarihinde indirilmiştir.